

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1654

Vragen van het lid **Kwint** (SP) aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *onbevoegde wiskundedocenten voor de klas* (ingezonden 24 maart 2017).

Antwoord van Staatssecretaris **Dekker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 20 april 2017).

Vraag 1

Acht u het wenselijk dat er een groei is van het aantal onbevoegde wiskundedocenten op middelbare scholen? Kunt u uw antwoord toelichten?¹

Antwoord 1

Het uitgangspunt is dat elke les gegeven moet worden door een daartoe bevoegde docent.²

Jaarlijks wordt onderzocht hoe het staat met onbevoegd gegeven lessen. Uit de meest recente cijfers blijkt dat het percentage onbevoegd gegeven lessen wiskunde slechts marginaal gestegen is (van 8,6 procent in 2014 naar 8,7 procent in 2015). Daartegenover staat dat het percentage lessen gegeven door leraren die niet bevoegd, maar wel wettelijk benoembaar zijn, is gestegen van 10,5 procent naar 11,1 procent. Dit zijn in de meeste gevallen leraren die nog geen wiskundebevoegdheid hebben, maar wel bezig zijn deze te halen. Daaruit leid ik af dat scholen en leraren zich inzetten om binnen afzienbare tijd het aantal onbevoegd gegeven lessen verder terug te dringen.

Vraag 2

Deelt u de mening dat het onwenselijk is dat de kwaliteit van het onderwijs in gevaar komt als gevolg van onbevoegde docenten voor de klas? Kunt u uw antwoord toelichten?

¹ <http://www.rtlnieuws.nl/nederland/scholieren-leren-slecht-rekenen-door-onbevoegdewiskundeleraren>

² Dit streven is neergelegd in het Nationaal Onderwijsakkoord, de lerarenagenda en het sectorakkoord met de VO-raad. Voor verdere details verwijs ik naar ook het plan van aanpak «Tegengaan onbevoegd lesgeven».

Antwoord 2

Ja, uit internationaal onderzoek blijkt dat er een causaal verband is tussen een vakbevoegdheid wiskunde en de kwaliteit van wiskundeonderwijs, gedefinieerd als de leerwinst van de leerling.³ Uw zorg over de kwaliteit van het onderwijs is de belangrijkste reden dat ik op 28 februari 2016 het plan van aanpak «Tegengaan onbevoegdheid lesgeven» aan de Tweede Kamer heb gestuurd. Daarin staan de acties die ik samen met partners onderneem om onbevoegd gegeven lessen terug te dringen. Zo worden er op dit moment regionale bijeenkomsten georganiseerd waarbij leraren die in opleiding moeten om een bevoegdheid te halen, gemacht worden met lerarenopleidingen. Regionaal worden ook afspraken gemaakt, onlangs heeft OCW bijvoorbeeld een convenant met scholen en de lerarenopleiding in Rotterdam afgesloten om onbevoegd lesgeven verder terug te dringen. Ook maakt het kabinet extra vergoedingen mogelijk voor bijscholingen die leiden tot een bevoegdheid.

Vraag 3

Hoeveel wiskundedocenten hebben er, sinds de aankondiging van het plan van aanpak om onbevoegde docenten voor de klas terug te dringen in februari 2016, hun bevoegdheid gehaald of zijn daar op dit moment nog mee bezig ten opzichte van het totale aantal onbevoegde wiskundedocenten op middelbare scholen?⁴

Antwoord 3

Het valt op dit moment nog niet te zeggen hoeveel leraren hun bevoegdheid gehaald hebben sinds februari 2016, omdat deze gegevens nog niet beschikbaar zijn. Wat ik u nu kan melden op basis van de cijfers die ik tot mijn beschikking heb is dat op 1 oktober 2015 circa 1.000 personen een of meerdere uren onbevoegd wiskunde gaven. Daarnaast gaven circa 1.500 personen op die datum niet bevoegd, maar wel benoembaar een of meerdere uren wiskunde. Verder stijgt het aantal leraren dat een opleiding tot leraar wiskunde doet, net als het aantal afgestudeerden.

Tabel gediplomeerden en studenten tweede- en eerstegraads opleidingen leraar wiskunde (HBO en WO)

	Gediplomeerden	Eerstejaars aanmeldingen	Totaal aantal studenten
2012/2013	333	848	2.413
2013/2014	339	995	2.689
2014/2015	346	990	2.862
2015/2016	418	1.008	3.042
2016/2017	Nog niet bekend	1.029	3.147

Vraag 4

Wat is terugkijkend uw oordeel over het door u gevoerde beleid van de afgelopen vier jaar, waarin u sterk inzette op het doorvoeren van een rekentoets zonder enig draagvlak, terwijl de kwaliteit van het wiskundeonderwijs onder druk is komen te staan?

Antwoord 4

Er is in de afgelopen jaren in alle sectoren hard gewerkt aan het verbeteren van het rekenonderwijs, op basis van een breed gedeelde wens vanuit de Kamer om de rekenvaardigheid van leerlingen te verbeteren. Daarbij moeten we ons realiseren dat dit een proces van lange adem is. De laatste jaren is een stijging in de resultaten op rekenen zichtbaar. Het percentage leerlingen met een voldoende voor de rekentoets is in alle schoolsoorten toegenomen. Deze resultaten laten zien dat het harde werk van de scholen, leraren en

³ Zie bijvoorbeeld Clotfelter, C. T., Ladd, H. F., & Vigdor, J. L. (2010). Teacher credentials and student achievement in high school. A cross-subject analysis with student fixed effects. *Journal of Human Resources*, 45(3) en Harris, D. N., & Sass, T. R. (2011). Teacher training, teacher quality and student achievement. *Journal of Public Economics*(95).

⁴ Kamerstuk 31 289, nr. 286

leerlingen ter verbetering van de rekenvaardigheden niet voor niets is geweest.

In de examenmonitor, die jaarlijks een beeld geeft van de vo-examenresultaten, laten de cijfers voor het centraal examen wiskunde sinds 2010 voor alle schoolsoorten een stijgende lijn zien. Om conclusies te kunnen trekken, is nog meer inzicht nodig. In de brief van 6 december 2016 is uw Kamer geïnformeerd over de analyses en onderzoeken die naar aanleiding van de PISA-resultaten worden uitgevoerd.⁵ Ik verwacht uw Kamer voor de zomer hierover te informeren.

Vraag 5

Sluit u uit dat schoolbesturen onbevoegde docenten aannemen, omdat deze docenten goedkoper zijn en besturen zonder noemenswaardige problemen de taakomvang van deze werknemers kan verminderen of de docenten in kwestie relatief eenvoudig kan ontslaan? Als u dat niet kunt uitsluiten, wat bent u van plan te doen aan deze situatie?⁶

Antwoord 5

Een schoolbestuurder is als eerste verantwoordelijk om ervoor te zorgen dat er een bevoegde wiskundeleraar voor de klas staat. Als dit niet lukt moet het schoolbestuur binnen de uitzonderingen die de wet kent een oplossing zoeken. Dit kan betekenen dat een leraar met een andere bevoegdheid deze lessen tijdelijk overneemt. Ook kan er sprake zijn van een leraar die in opleiding is, bijvoorbeeld een zij-instromer. Dit is niet de wenselijke situatie, maar wel toegestaan, zolang de wettelijke voorwaarden die horen bij deze uitzonderingsgevallen in acht worden genomen. De inspectie onderzoekt momenteel bij 200 afdelingen of dit het geval is en geeft indien nodig een herstelopdracht. Het is mij in de genoemde uitzonderingsgevallen te kort door de bocht om te spreken van onbevoegde docenten, omdat deze leraren wettelijk wel benoembaar zijn en in veel gevallen wel over een andere lesbevoegdheid beschikken.

Vraag 6

Deelt u de mening dat uw plan van aanpak om het aantal onbevoegde docenten terug te dringen onvoldoende resultaat heeft opgeleverd wat betreft de wiskundedocenten, gezien het feit dat maar liefst 20 procent van de wiskundedocenten op middelbare scholen niet de juiste kwalificaties heeft?

Antwoord 6

Het is nog te vroeg om nu al definitieve conclusies te trekken over de resultaten van het plan van aanpak «Tegengaan onbevoegd lesgeven». Die cijfers zijn nog niet beschikbaar. Wel zien we dat door de acties uit het plan van aanpak de aandacht voor bevoegd lesgeven toeneemt. Leraren, scholen en lerarenopleidingen dragen actief bij om zoveel mogelijk lessen door een bevoegde leraar te laten geven. Bij wiskunde blijkt dat uit het aantal leraren dat benoembaar voor de klas staat en de stijging van het aantal leraren in opleiding.

⁵ Kamerstuk 31 289, nr. 341

⁶ https://www.lerareninactie.nl/nws13_onbevoegd_kassa